

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la cu admiterea recursului

în cauza civilă

Olesea Rogojină împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova,
intervenient accesoriu executorul judecătoresc Pavel Bedros

(constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii
judecătorești și repararea prejudiciului moral)

împotriva deciziei din 5 februarie 2025 a Curții de Apel Centru,

*(Dosarul nr. 2ra-283/25
NR. PIGD 2-24107338-01-2ra-23052025)*

Stabilirea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a cuantumului prejudiciului moral, încasat în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru - jud. R. Țurcanu
Curtea de Apel Centru - jud. A. Panov, L. Bagrin, D. Corlăteanu

20 august 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 septembrie 2024, Olesea Rogojină a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Pavel Bedros privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 5 iunie 2017, s-a admis acțiunea privind încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori xxxx, stabilindu-se suma de 1.000 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu 12 mai 2017 și până la atingerea majoratului. Hotărârea a fost pusă în executare de executorul judecătoresc Pavel Bedros prin procedura nr. 124pa277r/19, în baza documentului executoriu nr. 2/2-278/17.

3. Reclamanta a precizat că, din cauza neexecutării obligațiilor de către debitorul Dumitru Rogojină, începând cu 12 iulie 2023 a expediat multiple cereri către executorul judecătoresc, solicitând informări periodice asupra stadiului executării, calculul sumelor restante, dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârziere, precum și aplicarea tuturor măsurilor asigurătorii, inclusiv a interdicției de a părăsi țara debitorului. Aceasta a subliniat că, la 28 iunie 2022, a fost încasată doar suma de 2 000 lei, iar la datele de 6 octombrie 2023, 31 octombrie 2024, 30 aprilie 2024 și 7 august 2024, debitorul înregistra restanțe de 138 000, 144 000, 150 000 și respectiv 160 000 lei.

4. Reclamanta a menționat că instanțele au respins cererile executorului privind aplicarea interdicției de părăsire a țării, motivând lipsa cererii creditorului în materialul probator. De asemenea, a semnalat că debitorul nu deține venituri, proprietăți sau conturi bancare și a părăsit țara în perioadele menționate, ceea ce a împiedicat executarea eficientă a documentului executoriu.

5. În susținerea cererii de compensare a prejudiciului moral, reclamanta a invocat principiul executării în termen rezonabil al hotărârilor judecătorești, garantat de art. 6 CEDO, prevederile Codului de executare și recomandarea Curții

Supreme de Justiție nr. 6 din 1 noiembrie 2012. Aceasta a apreciat că neexecutarea continuă a hotărârii a cauzat un prejudiciu moral semnificativ, afectând dreptul la întreținerea copiilor minori. Calculul prejudiciului moral pentru perioada 25 septembrie 2018 – 25 septembrie 2024 a fost estimat la 68 940 lei, corespunzător valorii de 3 000 euro convertiți la cursul Băncii Naționale a RM.

6. Reclamanta a solicitat instanței constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, acordarea sumei de 68 940 lei cu titlu de prejudiciu moral.

7. Prin referința depusă la 12 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin [hotărârea din 26 noiembrie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru](#) a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Rogojină.

9. S-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 5 iunie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, dosar nr. 2/2-278/2017. În temeiul acestei constatări, s-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a sumei de 50 000 de lei în beneficiul Olesei Rogojină, cu titlu de prejudiciu moral, precum și a taxei de timbru achitate, în cuantum de 200 de lei. În rest, cerințele formulate au fost respinse ca neîntemeiate.

10. În motivarea soluției sale, prima instanță a constatat, că executorul judecătorec nu a întreprins toate măsurile necesare și eficiente pentru executarea documentului executoriu privind pensia de întreținere a copiilor minori (dosar nr. 2/2-278/2017, Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei, 5 iunie 2017). Deși reclamanta a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare, executorul s-a limitat doar la citarea și somarea debitorului, măsuri insuficiente pentru executarea promptă a hotărârii. Ca urmare, Olesea Rogojină nu a beneficiat de dreptul recunoscut prin hotărârea judecătorească, care a rămas neexecutată până în prezent.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

11. La 28 noiembrie 2024, Ministerului Justiției a depus o cerere de apel împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea integrală a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Rogojină să fie respinsă în întregime.

12. În motivarea apelului, reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița a susținut că executorul judecătoresc Pavel Bedros a întreprins toate măsurile legale posibile pentru executarea documentului executoriu, iar neexecutarea parțială s-a datorat circumstanțelor obiective legate de incapacitatea debitorului privat Dumitru Rogojină de a plăti și de lipsa bunurilor de urmărit. De asemenea, Ministerul Justiției a contestat acordarea prejudiciului moral de 50 000 de lei și restituirea taxei de timbru, invocând lipsa temeiniciei și aplicarea incorectă a legislației.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Prin [decizia din 5 februarie 2025 a Curții de Apel Centru](#) a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 26 noiembrie 2024.

14. În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, prin hotărârea din 5 iunie 2017, Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei, a admis integral acțiunea Olesei Rogojină privind încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori xxxx, stabilind suma de 1 000 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu 12 mai 2017, până la majoratul acestora. Titlul executoriu a fost eliberat la aceeași dată. Executorul judecătoresc Pavel Bedros a demarat procedura de executare la 25 septembrie 2018, însă nu a demonstrat că a întreprins toate măsurile necesare pentru executarea documentului executoriu, ceea ce a condus la încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil.

15. Avocatul reclamantei a expediat mai multe cereri pentru informarea privind etapa executării, aplicarea măsurilor asigurătorii și anunțarea debitorului în căutare, însă executorul nu a acționat corespunzător. Demersul de aplicare a interdicției de părăsire a țării în privința lui Dumitru Rogojină a fost respins de instanță din motive formale.

16. Instanța de apel a reținut că obiectul litigiului este repararea prejudiciului cauzat de neexecutarea hotărârii în termen rezonabil în perioada 25 septembrie 2018 – 25 septembrie 2024. Statul este responsabil atunci când autoritățile implicate nu dovedesc diligența necesară în executarea silită, iar măsurile adoptate trebuie să fie adecvate și suficiente pentru a asigura realizarea drepturilor creditorului, conform jurisprudenței CtEDO și art. 10 din Codul de executare.

17. Prin prisma celor expuse, instanța de apel nu poate reține argumentele Ministerului Justiției cu privire la inexistența răspunderii statului pentru neexecutarea în termen, întrucât culpa acestuia se reflectă prin neimplicarea efectivă în asigurarea executării hotărârii judecătorești în termen rezonabil.

Conform art. 6 CEDO, dreptul de acces la justiție include și dreptul la executarea hotărârii definitive, iar statul are obligația de a se dota cu mijloace juridice adecvate și suficiente pentru a respecta obligațiile pozitive ce îi revin (*Ciprova vs Republica Cehă*, 22 martie 2005; *Topcirov vs România*, 15 iunie 2006).

18. În speță, hotărârea din 5 iunie 2017 privind încasarea pensiei de întreținere nu a fost executată integral timp de 6 ani, deși legea prevede prioritate și celeritate în executarea acestor titluri (art. 256 alin. (1) lit. a) Cod procedură civilă; art. 70 Cod de executare). Din probe rezultă că executorul judecătoresc a citat și somat repetat debitorul, a aplicat măsuri de asigurare limitate, dar nu a utilizat toate pârghiile legale disponibile, inclusiv aplicarea interdicției de părăsire a țării, demers respins din motive procedurale, dar solicitat în mod constant de reclamantă.

19. Totodată, debitorul nu dispune de bunuri, venituri sau active suficiente, iar statul avea obligația să asigure un sistem eficient pentru executarea silită. Reclamanta a manifestat diligența necesară, solicitând constant executorului aplicarea tuturor măsurilor legale pentru executarea titlului. În aceste condiții, neexecutarea integrală și la timp a hotărârii nu poate fi imputată reclamantei, iar statul poate fi considerat responsabil pentru lipsa de diligență a autorităților implicate.

20. Instanța de apel a reținut că, potrivit art. 113 din Codul de executare, executorul judecătoresc, în calitate de reprezentant al forței coercitive a statului, avea obligația de a întreprinde măsurile necesare pentru executarea silită a pensiei de întreținere, din oficiu și cu prioritate. În coroborare cu art. 74 lit. d) și art. 105 alin. (1) lit. a) Cod de executare, acesta trebuia să depună diligența necesară pentru executarea documentului executoriu într-un termen rezonabil.

21. Referitor la prejudiciul moral, conform art. 2036-2037 din Codul civil, instanța stabilește despăgubirea în funcție de gravitatea prejudiciului, vinovăția autorului și circumstanțele cazului, oferind satisfacție echitabilă reclamantului. În contextul art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011 și jurisprudenței CEDO, instanța de apel a apreciat că suma de 50 000 lei este rezonabilă, având în vedere durata neexecutării hotărârii și impactul asupra copiilor minori, ale căror interese superioare trebuiau protejate (art. 3 și 18 Convenția privind drepturile copilului).

22. Totodată, în privința cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a ținut cont de art. 94 alin. (3) din Codul de procedură civilă și apreciază că acestea sunt reale, necesare și rezonabile. Probele existente demonstrează veridicitatea pretențiilor admise de prima instanță, iar argumentele apelantului nu indică încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept. Jurisprudența CEDO

confirmă că respingerea recursului întemeiat pe dispoziții legale specifice nu necesită motivare detaliată (*Rebait și alții vs Franța, nr. 26561/1995*).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 16 mai 2025, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Centru din 5 februarie 2025, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

24. În motivarea recursului, a susținut că interpretarea legii de către instanțele inferioare contravine jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție (art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă), invocând cauzele *Sobcenco vs Ministerul Justiției*, *Sidoruc vs Ministerul Justiției* și *Grigoriță vs Ministerul Justiției*, în care s-a reținut că executorul judecătoresc a acționat legal și toate omisiunile sunt imputabile debitorului.

25. De asemenea, jurisprudența CtEDO (*Josan vs Moldova*, *Fociac vs România*, *Bejenari vs Moldova*) confirmă că statul nu poate fi tras la răspundere pentru neexecutarea hotărârilor datorită incapacității unui debitor privat, statul fiind obligat doar să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executare.

26. Ministerul Justiției a menționat că instanțele inferioare nu au analizat obiectiv materialul cauzei, ignorând raportul executorului judecătoresc, care dovedește diligența și legalitatea acțiunilor întreprinse, iar imposibilitatea executării documentului executoriu se datorează exclusiv debitorului privat.

27. Prin urmare, hotărârile instanțelor inferioare se bazează pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor și nu justifică acordarea despăgubirilor, motiv pentru care Ministerul Justiției a solicitat casarea acestora și respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiate.

28. Prin referința depusă la 27 iunie 2025, avocatul Andrian Moroi, în interesele Olesei Rogojenă, a solicitat declararea inadmisibilității recursului declarat de Ministerul Justiției, cu menținerea hotărârii și a deciziei.

29. Prin referința depusă la 13 iunie 2025, executorul judecătoresc Pavel Bedros a susținut recursul declarat de Ministerul Justiției și a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei și a hotărârii primei instanțe, ca fiind neîntemeiate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

30. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

31. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

32. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

33. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre. (2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art. 432 alin.(1) lit. e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art. 372 se aplică în mod corespunzător. (3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.

34. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

35. „Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 432 alin. (1) lit. b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

36. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs;”

37. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

38. „(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.”

39. Art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.”

40. Art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

41. Art. 9 din Codul de procedură civilă:

„Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi. Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

42. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

43. Art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova:

„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

44. Art. 70 alin. (1) din Codul de executare:

„Documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil”.

45. Art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova:

„Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

46. Art. 2 alin. (1)-(4), (6) și (7) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011: „Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant). Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat. Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare 11 caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.”

47. Art. 4 alin. (1)-(3) și (5) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011: „Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii

judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil. Categoriile de litigii menționate se examinează în instanță de judecată în conformitate cu normele legislației procesuale civile, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.”

48. Art. 5 alin. (1)-(2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011: „În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată. La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.”

49. Art. 2036 alin. (1)-(5) din Codul civil:

„În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.”

50. Art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil:

„Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul,

restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

51. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată reține că Curtea de Apel Centru a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 5 februarie 2025 (f.d. 143).

52. Totodată, la 18 martie 2025, decizia motivată a Curții de Apel Centru din 5 februarie 2025 a fost expediată participanților la proces (f.d. 162). În aceste condiții, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat la 16 mai 2025 de Ministerul Justiției se consideră depus în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct. 30).

53. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar să admită recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în ceea ce privește cuantumul prejudiciului moral, iar în rest, decizia și hotărârea se mențin, din considerentele ce urmează.

54. Din actele cauzei rezultă că reclamanta Olesea Rogojină, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției, cu intervenient accesoriu executorul judecătoresc Pavel Bedros, a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile nr. 2/2-278/2017, începând cu data de 25 septembrie 2018 până la 25 septembrie 2024, precum și repararea prejudiciului moral în cuantum de 57.750 de lei.

55. Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 26 noiembrie 2024, a admis parțial acțiunea Olesei Rogojină, constatând încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. 2/2-278/2017 și a dispus plata din bugetul de stat a 50.000 lei prejudiciu moral și 200 lei taxă de timbru. În rest, acțiunea a fost respinsă.

56. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Centru, prin decizia din 5 februarie 2025, a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, menținând hotărârea primei instanțe.

57. Instanțele au reținut că hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Telenești din 5 iunie 2017 privind pensia de întreținere nu a fost executată integral timp de 6 ani, deși procedura de executare a fost intentată la 25 septembrie 2018. Măsurile luate

de executor (citări, somații) au fost insuficiente, iar autoritățile nu au asigurat executarea efectivă, contrar art. 70 și 10 din Codul de executare și jurisprudenței CtEDO.

58. Având în vedere durata neexecutării și impactul asupra copiilor minori, instanțele au stabilit răspunderea statului și au acordat reclamantei 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, respingând diferența solicitată.

59. Examinând cauza în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanțele inferioare au stabilit corect raportul juridic, normele aplicabile și natura drepturilor încălcate, însă cuantumul prejudiciului moral nu a fost determinat în conformitate cu jurisprudența națională și criteriile relevante.

60. Pentru repararea prejudiciului cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a unei hotărâri, instanțele trebuie să aplice criteriile din art. 6 § 1 CEDO și jurisprudența CtEDO: complexitatea cauzei, comportamentul autorităților și al părților, buna- sau reaua-credință, eventualele întârzieri nejustificate, precum și miza litigiului pentru reclamant.

61. Din probele dosarului rezultă că executorul judecătoresc a citat și somat repetat debitorul, a aplicat măsuri limitate de asigurare, inclusiv interdicția de părăsire a țării (respinsă procedural, dar solicitată constant de reclamantă). Corespunzător, se atestă un rol activ al executorului în derularea procedurii de executare. Concomitent și reclamanta a manifestat diligența necesară, cerând aplicarea tuturor măsurilor legale, însă debitorul nu dispune de bunuri sau venituri suficiente, iar statul avea obligația de a asigura un sistem eficient de executare silită.

62. În aceste condiții, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție confirmă corectitudinea concluziei instanțelor inferioare privind constatarea încălcării dreptului Olesei Rogojină la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 5 iunie 2017, pentru perioada 25 septembrie 2018 – 25 septembrie 2024.

63. Sarcina de a proba prejudiciul moral nu incumbă reclamantei, evaluarea făcându-se individual, în funcție de circumstanțele cauzei și argumentele ambelor părți. În cauza *Ernestina Zullo vs. Italia* (10 noiembrie 2004), CtEDO a subliniat că mărimea despăgubirii se raportează și la nivelul de trai din statul respectiv.

64. Astfel, deși instanțele inferioare au apreciat corect circumstanțele și au recunoscut prejudiciul moral conform legislației, suma de 50.000 lei stabilită de prima instanță și menținută de instanța de apel este considerată excesivă și disproporțională în raport cu criteriile de evaluare și principiul echității. În

consecință, instanța de recurs reduce cuantumul la 20.000 lei, sumă apreciată ca rezonabilă, compensatorie și conformă practicii judiciare în cauze similare (*ex. Mircea Rotari vs. Ministerul Justiției, dosar nr. 2ra-1696/23, Valentin Cristea vs. Ministerul Justiției, dosar nr. 2ra-1246/23*), întrucât despăgubirea trebuie să aibă efect compensatoriu și să evite transformarea sa într-un beneficiu nejustificat.

65. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează să admită recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în ceea ce privește cuantumul prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării dreptului recurente, Olesea Rogojină, la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

66. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Modifică decizia din 5 februarie 2025 Curții de Apel Centru și hotărârea din 26 noiembrie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă Olesea Rogojină împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu, executorul judecătoresc Pavel Bedros privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral, în partea ce ține de cuantumul prejudiciului moral, prin diminuarea sumei de la 50.000 (cincizeci mii) lei la suma de 20.000 (douăzeci mii) de lei.

În rest, menține decizia din 5 februarie 2025 a Curții de Apel Centru și hotărârea din 26 noiembrie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat